

Brněnský senior vychází
za finanční podpory
statutárního města Brna

B | R | N | O

PODZIMNÍ STRUNY

*Slunce se usmálo
jen na půl úst,
ocelová obloha
ztrácí nenápadně
peříčka ze své
vlečky.*

*I když je, paní,
vaše jméno Jeseň,
vy stále slyšíte
ty mladé hlasy,
že zvoní už z dálky,
nevadí –
ošlehán větrem
u cesty bodlák stojí,
ani on neskrývá
pod přilbou
své bílé vlasy.*

Marie Veselá

ZA HUBERTEM FADRUSEM

Dne 15. srpna 2019 zemřel ve věku 88 let můj spolužák ze studií na reálném gymnáziu v Brně-Husovicích v letech 1945–1950. Již tehdy byl pravou rukou profesora chemie a v kabinetu připravoval potřebné věci pro vyučování předmětu. Chemii vystudoval na přírodovědecké fakultě v Brně a postupně postupoval až k vlastním seminářům a přednáškám a zvolení do funkce děkana. Vzpomínal na naše profesory a v pozdějších letech některé doprovázel k lékařské prohlídce, sháněl jim léky a nakupoval jim další potřebné věci. Zejména vzpomínal na Dominika Packu, na jehož hodiny náboženství chodili i nekatolíci. O jeho velkých znalostech různých směrů teologie, filozofie, sociologie jsme se oba přesvědčili v zájmovém kroužku, který jsme navštěvovali.

Můj spolužák byl aktivním účastníkem veřejného života. Byl členem Zastupitelstva města Brna. Úzce spolupracoval s předsedou brněnské organizace Svazu důchodců Floriánem Brouškem. Byl členem redakční rady časopisu Brněnský senior, do něhož ukládal i své názory. Jako člověk se silným sociálním cítěním se snažil pomáhat radou i konkrétní pomocí seniorům při řešení jejich starostí a problémů. Se svými poznatky se i kriticky obracel dopisy na předsedy vlády, některé ministry i představitele města Brna.

V posledních letech jsme si přáli k svátkům Velikonoc a Vánoc a vymě-

ňovali jsme si názory na dění u nás i ve světě. Měl často velmi kritická stanoviska ke konzumnímu způsobu života značného množství našich lidí. Jako věřící katolík hodnotil svůj život, který prožil v zaměstnání, ve veřejném životě i v rodinné pohodě. Mluvil i o poslední kapitole života, věřil ve vzkříšení a naději na shledání. Docent RNDr. Hubert Fadrus, CSc. žije v paměti všech, kteří ho znali, jako dobrý člověk, ochotný vždy pomáhat radou i konkrétním činem každému, kdo jej potřeboval.

Pozn. (Napsal jsem tak, jak je Hubert v mé paměti, která už neslouží tak, jak před 50–60 lety.)

PhDr. Karel Janiš

HISTORIE PENĚZ, ZEJMÉNA MINCOVNICTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

Dokončení

Nové politicko-ideologické poměry bránily přípravě vytvoření moderního a efektivního bankovního systému. Přijaté měnové reformy byly poplatné době, byly provizorní, kolísající kvality platidel, někdy formální a jindy vysoce technické a výtvarné úrovně (od objednané ražby všech platidel v SSSR, přes stažení nepopulárních mincí a bankovek z oběhu, až po zavedení nových platidel, tentokrát vynikající výtvarné úrovně). Připomeňme z dřívějších návrhů: Maxe Švabinského - 100 Kč (1931), 1000 Kč (1934), Karla Svobinského - 20 Kčs (1949), Marii Uchytílovou-Kučerovou - 1 Kčs mince s klečící ženou sázející lipovou ratolest (symbol československé měny).

V souvislosti s historickými zlomy v politickém, hospodářském a kulturním životě národa (1968, 1969) si přinejmenším musíme připomenout na jedné straně nezměrnou naději na lidskou budoucnost a na straně zděšení z bezprecedentního vstupu armád Varšavské smlouvy na území našeho státu a opětovné semknutí národa v ohrožení.

Přes mnohé bouřlivé diskuze byla v r. 1989 prosazena transformace měnové reformy politiky na principech demokracie a liberalismu. Ke změnám v oblasti peněžnictví a bankovního sektoru došlo po zániku československé federace (k 31. 12. 1992). Dnem 1. ledna 1993 vznikla Česká republika a byly založeny dvě samostatné centrální banky: Česká národní banka (ČNB) a Národní banka Slovenská. Cílem ČNB je péče o cenovou a finanční stabilitu, o bezpečné fungování finančního systému ČR, výkon a dohled nad osobami působícími na finančním trhu a vydávání bankovek a mincí, řízení peněžního oběhu a zúčtování bank. Nedělitelnou součástí fungování ČNB je program mezinárodní spolupráce a pomoci, zejména v rámci EU. S ohledem na ztrátu státní mincovny v Kremnici se ražba prvních mincí uskutečnila v německém Hamburku a kanadském Winipeg. Až v polovině r. 1993 byla otevřena tuzemská Česká mincovna v Jablonci nad Nisou. Po rozpadu česko-

Stokoruna Maxe Švabinského z r. 1931

slovenské federace vyhrála výběrové řízení na dodavatele oběživa pro Českou republiku. Navázala tak na dlouholetou tradici ražby mincí na území Čech, Moravy, Slezska a Slovenska. Má také oprávnění na ražbu oběživa pro zahraniční centrální banky (např. Moldávií, Arménii, Lisabon, Venezuely a Spojené arabské emiráty). Rovněž vydává emise pamětních mincí a medailí, řádů, žetonů, medailonků a v neposlední řadě i repliky historických mincí. K nejvyhledávanějším historickým mincím mezi sběrateli patří legendární Svatováclavský dukát. V centru sběratelského zájmu numismatiků jsou zejména pamětní mince. Jde o stříbrné zlaté repliky Pražského groše a Jáchymovského tolaru. K nejzácnějším platičkám ve sbírkách ČNB patří 8 exemplářů Svatováclavského dukátu (ročník 1937). Jeden z nich byl v roce 2008 vydražen v aukci za 1 320 000,- Kč.

Pamětní mince mají neocenitelnou historickou, estetickou a edukční hodnotu. Připomínají významné osobnosti ze všech oblastí života společnosti. Pamětní mince vyrobené naší mincovnou jsou mezinárodně vysoce hodnoceny. Za krátkou dobu své existence byla Česká mincovna oceněna především za ražbu mincí k významným výročím - např. 800 let Zlaté buly sicilské, 600 let od upálení mistra Jana Husa atd. Pro ČNB začala mincovna razit sérii 10 zlatých mincí (od r. 2000) v rozmezí 5 let v nominální hodnotě 2000 Kč za jednu minci. Prestižního ocenění se dostalo mincovně v r. 1999 za ražbu kovové bimetalové padesátikoruny s motivem Prahy, jakožto „nejkrásnější minci roku“ (autor akad. sochař Ladislav Kozák).

V roce 2003 byla mincovně udělena na Mezinárodním veletrhu v Bazi-leji cena „VRENELI PREIS“ za přínos k rozvoji numismatiky v kategorii mezinárodních mincoven.

Dovolte, abych naše čtenáře pozvala na výstavu k problematice historie peněz v českých zemích včetně rakousko-uherské měny. Výstava, která nese název „Lidé a peníze“ se

Mari Uchytílová-Kučerová - 1 Kčs mince s klečící ženou sázející lipovou ratolest

nachází v prostorách pobočky v Brně na Rooseveltově ulici č. 18 (reservace předem přes web, vstup zdarma).

Závěrem dovoluji citovat výstižnou charakteristiku peněžnictví, převzatou z odborné publikace ČNB: „Obchodování penězi, stejně jako čas, je jedním z nemnoha doslova nadpozemských pout, která bez rozdílu národnosti, rasy a náboženství spojují dějiny naší planety a konání lidí, kteří na ní žijí v současném, globálně rozděleném světě.“

PhDr. Jana Vrabcová

ZE ŽIVOTA KLUBŮ

AKCE KLUBU SENIORŮ V BRNĚ – OBŘANECH VE DRUHÉM POLOLETÍ ROKU 2019

Druhé pololetí jsme zahájili 4. září společným posezením u kávy. Ještě tento měsíc pojedeme na celodenní zájezd do Častolovic.

Připravili jsme pro naše členy a seniory, kteří by rádi přišli mezi nás, následující akce.

2. října oslavíme Den seniorů s pěveckým sborem Hanky Hladíkové s cimbálovou muzikou.

9. října mezi nás přijdou zpěváci ze Staré Líšně s plkačkami, neboli s tetinami, se kterými si poslechneme, jak se v Líšni dřívě mluvilo. Jako druží přijdou s harmonikou muži z Komína, se kterými si můžeme i zazpívat.

20. listopadu společně oslavíme Den mužů a 27. listopadu uspořádáme tradiční Kateřinské hody.

Jako každoročně přivítáme 4. prosince Mikuláše s anděly a čerty a 18. prosince se rozloučíme s rokem 2019.

Všechny naše akce, včetně oslavy narozenin, které slavíme každý měsíc, jsou doprovázeny živou hudbou. Během roku proběhnou i připravované přednášky a doufáme, že nás opět navštíví nějaké dětské soubory z Brna.

Těšíme se na Vaši přízeň a věříme, že Vás náš program zaujal a přijdete mezi nás.

*Za výbor klubu seniorů v Obřanech
paní Marie Dvořáková*

ZE ŽIVOTA SENIOR KLUBU V JUNDROVĚ

Tak konečně máme ta úporná vedra za sebou a my se můžeme opět věnovat své činnosti. Do konce roku nám zbývá pár měsíců a my už máme pestrou činnost za sebou, a tak vás seznámím s tím, co jsme dělaly.

Už v lednu jsme byly na pěkném koncertě Glenna Millera. Také jsme oslavily devadesáté narozeniny naší nejstarší členky Helenky Sedlákové. Připravily jsme bohaté pohoštění, chlebičky, zákusky, víno a pozvaly mladou harmonikářku, při které jsme zpívaly i tančily.

Dále jsme se zúčastnily přednášky pro seniory o bezpečnosti starých lidí v bývalém kině Svratka.

Městská část Komín udržuje zvyk Masopustu a my jako sousedé nechybíme. Masopust se slaví už od 18. století.

Několik děvčat se zúčastnilo přednášky prof. Rostislava

Den matek

Zájezd na Čapí hnízdo

Vyzuly. Škoda, že se neuskutečnila slíbená prohlídka Poslanecké sněmovny a senátu v Praze.

Velká spokojenost byla s návštěvou Čapího hnízda. V květnu jsme byly na zájezdě v Třeboni. Byla prohlídka zámku i celého města. Také byla exkurze pivovaru Regent. Krásný pohled byl na velký rybník „Svět“. Také jsme byly na Staré radnici oslavit „Den matek“, ze které máme pěknou fotku.

V letních měsících jsme navštěvovaly zábavné čtvrtky s opékáním špekáčků, hudbou i tancem v pěkném prostředí „Střeláku“.

V září pojedeme na další zájezd do Kroměříže. Už se těšíme. Říjen je svátek seniorů, který, patřičně oslavíme. V tomto měsíci pořádá naše městská část „Zahrádkobraní“, kde se soutěží o nejlepší zahrádku, balkon a výzdobu oken. Také o nejlepší marmeládu, domácí sirup a nejchutnější ovocný koláč. Už několik našich členek získalo pěkné ceny.

V prosinci býváme zvané naší městskou částí na ukončení roku do restaurace Svratka, kde máme pohoštění a kde nás děti z mateřské školky potěší pásmem písniček a scének.

Naši činnost máme podrobně zdokumentovanou v krásně vedené kronice.

Marie Dvořáková

BOHUMIL HLAVÁČEK SLAVÍ PĚTAOSMDESÁTKU

Je už sice dvě desítky let v důchodu, ale v Brně snad není instituce, kde by bylo jméno Bohumil Hlaváček neznámým pojmem. Odpočívát snad doopravdy ani neumí, padesát let aktivní novinářiny člověka doživotně poznamená. Na „volné noze“ stále publikuje, nechybí na tiskových konferencích, je aktivní v Syndikátu novinářů jižní Moravy, navíc je vyhledávanou chodící encyklopedií vědomostí z nejrůznějších oborů.

Narodil se 14. září 1934 v Pařezské Lhotě na Jičínsku. Vyučil se očním optikem, dálkově vystudoval novinářství na Osvětové škole v Praze a Právnickou fakultu Univerzity Karlovy. Za diplomovou práci na téma Tisková oprava získal Cenu Ferdinanda Boury. Mezitím už byl novinářem z povolání, začínal v redakci deníku Den v Ostravě, v roce 1953 byl přijat do ostravské redakce ČTK, krátce působil ve zlínské redakci četky a od září 1957 až do odchodu do penze v roce 1999 pracoval v brněnské kanceláři ČTK, od září 1990 jako její vedoucí redaktor. Se svou prací i s městem Brnem doslova rostl. Hektickou povahu práce zpravodaje tiskové agentury zvládal s vysokou profesionalitou, pílí a elánem, kolegové i z ostatních redakcí si cenili jeho lidského přístupu, humoru a přehledu. To platí ostatně dodnes. Bohumil Hlaváček stále pěstuje i náročné koníčky, zajímá se o kulturu všeho druhu, zdravotnictví, vysoké školství a především o folklor. Aktivně se podílel na pořádání Mezinárodního

ho hudebního festivalu v Brně prací v jeho tiskové komisi, jako dlouholetý člen řídicího výboru a programové rady Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici se zasazoval o zařazení brněnských souborů lidových písní a tanců do festivalových programů. Brněnské folklorní soubory Tanečnice a Slováký krúžek vedl na mezinárodních folklorních festivalech v Belgii, Itálii, Velké Británii a Polsku. Jako zpravodaj ČTK doprovázel na zahraničních zájezdech i Divadlo bratří Mrštíků a Večerní Brno.

Masarykova univerzita v Brně udělila Hlaváčkově stříbrnou medaili, Brněnské veletrhy a výstavy stříbrnou pamětní medaili, ČTK mimořádnou cenu v soutěži Zlaté pero 1998. Čestný klíč Kounicových studentských

kolejí obdržel za zásluhy o zvelební této kulturní památky a za udržování a posilování odkazu vlastenců, byla mu udělena Cena města Brna a Cena Jihomoravského kraje.

Celý život se však věnuje především rodině. Těžce nese odchod manželky Ludmily, s níž ho pojila vedle dlouholetého krásného vztahu i novinářská profese, je hrdý na syna Honzu, pedagoga, muzikanta, znalce brněnského hantecu a spisovatele, vnučku Janičku, která pokračuje v rodinné učitelské tradici. A snad si nachází čas i na dalšího koníčka, kterým je filatelie. Nás, jeho kolegy a čtenáře však nejvíc potěší, když budeme ve svých oblíbených médiích stále nacházet značku bhl.

(čip)

OSOBNOSTI BRNA

Kulturní centrum SEMILASSO snad znají všichni Brňané.

Kde se vzal jeho název už je známé méně. Je o něm následující medailon

von PÜCKLER – MUSKAU, Herrmann, Semilasso

30. 10. 1785 Muskau/Oberlautzic

4. 2. 1871 Branitz

německý cestovatel, spisovatel, dobrodruh

Tout casse, tout passe, tout lasse – vše se rozbíjí, vše přechází, vše unaví – se stalo životním mottem Herrmanna von Pücker-Muskau, z něhož

odvodil i svůj literární pseudonym Semilasso. Narodil se jako příslušník starobylého šlechtického rodu na zámku Muskau/Oberlautzic. Začal studovat práva v Lipsku, ale pro rozmařilý život po roce studium ukončil. V roce 1802 vstoupil do Saské gardy v Drážďanech, kde ho nepokojná krev opět vedla k výstřelkům, kvůli kterým dostal přívlastek „ztrěštěný Pücker“. Vojenskou dráhu po dvou letech opustil a dal se na cestování. Většinou pěšky procestoval Francii, Itálii, Švýcarsko. Po otcově smrti (1811) zdědil obrovský Muskauský majetek. Neusadil se však, vrátil se na vojnu a jeho

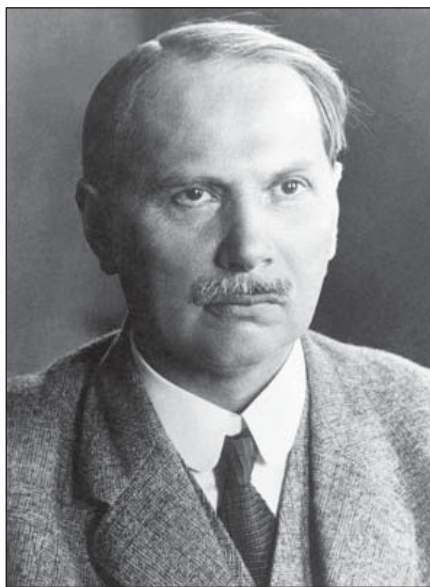
kariéra se začala konečně slibně rozvíjet. Několikrát se vyznamenal, dosáhl podplukovnické hodnosti a stal se vojenským guvernérem v Brugách. V roce 1817 se oženil s hraběnkou Lucií Handerbergerovou, která byla o devět let starší. Herrmann se během dalších let silně zadlužil, s Lucií se proto formálně rozvedl, aby se mohl v Anglii bohatě oženit a dluhy splatit. To mu ale nevyšlo a Herrmann se opět vydal na cesty – do Afriky, Malé Asie, na Přední východ a další. Z jedné z cest si dokonce přivezl mladou mohamedánku Machbubu, čímž své současníky velmi pohoršil. Současně ale přivezl do vlasti smysl pro anglické parkové úpravy, podle nichž uspořádal parky při zámcích Muskau a Branitz. Ze svých cest vytěžil i řadu cestopisů, v nichž se projevil jako bystrý pozorovatel, vtipný a osobitý vypravěč, kterého si čtenáři brzy oblíbili. Jeho práce si cenili i J. W. Goethe a H. Heine. Nešťastného dobrodruha však stále pronásledovaly dluhy. Nákladné přestavby parků byly nad jeho finanční možnosti. A tak ho v první polovině 19. století nacházíme v Brně, v nevelkém zájezdním hostinci na dnešní Palackého třídě v Králově Poli, který patřil jeho příbuznému, hraběti Schaffgotschovi. Kníže (titul získal v roce 1822 jako náhradu za ztrátu výhod pro připojení Lužice k Prusku) Herrmann Ludwig Heinrich von Pückler-Muskau přijel do Brna možná i proto, aby unikl věřitelům, vlastní sklíčenosti a smutku, a našel klid pro psaní. To se ve vlídném prostředí skutečně podařilo a ze zcela melancholického Tutolassa se stal jen napůl melancholický Semilasso. A dopsal u nás svůj cestopis *Semilasso in Afrika* (Stuttgart 1836). Smutek a únavu překonavší aristokrat s pověstí dobrodruha se v Brně proslavil jako okouzující společník a zábavný vypravěč. Schaffgotschův hostinec byl s jeho souhlasem nazván *U Semilassa*. Osvěžený kníže se vrátil domů, dluhy zapravil z prodeje panství Muskau v roce 1845. Usadil se na zámku Branitz i s bývalou manželkou Lucií (zemřela v roce 1854) a sídlo až do konce života neopustil. Dnes je tam Muzeum knížete Pücklera. V Brně po něm zůstal název dnešního Kulturního centra v Králově Poli a 14 literárních prací, které opatruje Moravská zemská knihovna.

KAPLAN, Viktor

27. 11. 1876 Würzzuschlag (Rakousko) – 23. 8. 1934 Unterach (Rakousko)

technik, pedagog německé techniky v Brně, vynálezce Kaplanovy turbíny.

Celoživotní zájem o zvládnutí a využití síly vodního toku je možná symbolicky spojen s Kaplanovým rodištěm, v jehož blízkosti protéká horská říčka Würz.

Narodil se v rodině nádražního úředníka. Obecnou školu vychodil v Neubergeru, střední ve Vídni. Na vídeňské Vysoké škole technické studoval stavbu strojů a Dieselových motorů (1895–1900). Po absolutoriu byl povolán k jednoroční vojenské službě do Puly, tehdejšího rakouského vojenského přístavu. Své první zaměstnání nastoupil ing. Kaplan ve strojárně Genz and Co. v Leobersdorfu u Vídni, kde pracoval na výbušných motorech. Jeho celoživotním zájmem však byly turbíny a energetické využití vodních toků. Roku 1903 jej na Německou vysokou školu technickou v Brně přivedl prof. Musil jako konstruktéra ústavu nauky o strojích, kinematiky a strojnictví. S Brnem pak Kaplan spojil 3 desítky let svého života a prakticky všechny své vynálezy. Habilitoval v roce 1909, roku 1913 se stal vedoucím katedry teorie a stavby vodních motorů, roku 1918 byl jmenován řádným profesorem. V červnu 1909 se Viktor Kaplan oženil s vídeňskou rodačkou Margaretou Strasserovou, s níž měl dcery Gertrudu a Margaretu. Převratný vynález vodní turbíny s nastavitelnými oběžnými

mi lopatkami, určené pro velké výkony a malé a střední spády, se datuje do roku 1912. Kaplan na něm pracoval od roku 1910, kdy pro jeho výzkum zřídil Heinrich Storek, tehdejší šéf slévárny a strojírny Ignáce Storka (třetí největší strojírenský závod v Brně, založen 1861) skromnou laboratoř v suterénu techniky. Objev světového významu vznikl za minimálního zájmu a finanční podpory rakouského ministerstva školství. V letech 1912–13 přihlásil Kaplan postupně k patentování čtyři své hlavní vynálezy (radiální rozváděcí kolo turbíny s převážně axiálním oběžným kolem, natáčecí provedení oběžných lopatek, uspořádání rozsáhlého bezlopatkového prostoru mezi rozváděcím a oběžným kolem, bezkomůrkové vytvoření oběžných lopatek. Později k nim přibyl vynález Kaplanovy sací roury). Představil je zástupcům světových turbinářských firem, roku 1917 i veřejnosti na přednášce v Rakouském spolku inženýrů a architektů. Realizaci výsledků jeho intenzivní experimentální činnosti bránilo tvrdé konkurenční prostředí a odpor zejména německých a švédských firem, které svůj výrobní program stavěly na Francisových turbínách. Oddalovaly ji i patentové spory, které vynálezce velmi vysilovaly. Do byrokratických průtahů navíc zasáhla první světová válka. Kaplanova turbína se tak přiznání patentu dočkala až v roce 1920. V brněnském Storkově závodě však byla vyrobena již v roce 1918 a uvedena do provozu o rok později v přádelnách ve Velmu (Dolní Rakousko). Pracovala tam až do roku 1952 a osvědčila, že má skvělé vlastnosti nejen v laboratoři, ale i v praktickém provozu. V českých zemích použila jako první Kaplanovu turbínu elektrárna v Poděbradech (1921). Vodních děl s Kaplanovými turbínami u nás i ve světě rychle přibývalo (hydrocentrály v Loučné, Rapotíně a Kroměříži, italské Gorizii, v Mori na řece Adiži, obří turbína pro vodní dílo Lilla Edet ve Švýcarsku). V současné době jich pracují ve světě tisíce, dvě dosud na Brněnské přehradě. Model Kaplanovy pokusné turbíny v chodu, její hlavní součásti, nákresy a fotodokumentace byly součástí expozice, kterou se na výstavě Soudobé kultury v Brně roku 1928 prezentoval Ústav stavby strojů Němec-

Dokončení na str. 6.

Dokončení ze str. 5.

ké vysoké školy technické v Brně. Prof. dr. ing. Viktor Kaplan byl jeho přednostou. To už byl dva roky nositelem čestného doktorátu, který mu udělila pražská Vysoká škola technická. Čestný doktorát technických věd udělila Kaplanovi i brněnská technika, Kaplan se však již slavnostního jmenování nedožil. Vyčerpaný usilovnou výzkumnou prací a zápasem o uznání jejích výsledků požádal roku 1931 o uvolnění z vysokoškolské činnosti. Odstěhoval se do Rochuspointu v Rakousku. Ani zde nezháležel,

postavil malou elektrárnu, vybudoval dílny. Po náhlém záchvatu mrtvice zemřel. I závěr Kaplanova života je symbolicky spojen s vodním živlem, nádhernou přírodní scénérií jezera Attersee. Kaplanův pohřeb v Unteraachu se stal událostí pro širokou veřejnost, vědce i průmyslníky. Roku 1935 byly jeho ostatky uloženy do hrobky v Rochuspointu. Profesor Kaplan přinesl dokonalé řešení nového typu vodní turbíny jako vysoce výkonného energetického zařízení. Zlepšil metodiku zkušebnictví modelových turbín, přispěl k rozvoji řady věd-

ních disciplín ve strojírenství, metalurgii apod. Napsal řadu teoretických prací, celkem podal na své vynálezy více než 280 patentových přihlášek ve 27 zemích. Výročí jeho narození bylo v roce 1976 z podnětu UNESCO zařazeno mezi světová kulturní jubilea. V Brně byla na památku Viktora Kaplana v roce 1959 odhalena busta před budovou techniky na Údolní ulici (Sylva Lacinová-Jílková), na bývalé Storkově továrně (později Šmeralovy závody) je umístěna pamětní deska, je po něm pojmenována ulice v Masarykově čtvrti.

Pavel Dvorský Narozen 8.9. 1946 v Brně

Studia: v letech 1962-1966 absolvoval Střední školu uměleckých řemesel v Brně u Dalibora Chatrného.

Roky 1966-1972 studoval Ilustraci na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v ateliéru Jiřího Trnky a Zdeňka Sklenáře.

Po studiích se vrátil do Brna, kde se zabývá užitou grafikou. ilustroval desítky publikací, ve kterých převažuje ilustrace vědecká a populárně naučná. Významná je jeho spolupráce s antropology a archeology na rekonstrukcích pravěkého světa (Jan Jelínek, Karel Sklenář, Jan Beneš, Bořivoj Záruba, Jiří A. Svoboda, Luděk Seitl, Radan Květ, Petr Neruda).

V roce 1990 nastoupil na Střední školu uměleckoprůmyslovou v Brně nyní s názvem Střední škola umění a designu tentokrát jako pedagog. Posléze zde založil nové oddělení (Grafický design - ilustrace), jehož je dosud vedoucím.

Určitým zpestřením je pro něj tvorba návrhů známek pro Českou poštu, s kterou spolupracuje od roku 2004.

Ocenění: 1979 - cena v soutěži Nejkrájsie knihy roku nakladatelství Mla-

dě letá 1992 - Nejkrájsia kniha roku nakladatelství Příroda 2001 - česká sekce IBBY Zlatá stuha 2001 - čestné uznání nakladatelství Albatros za ilustrace v cyklu - Svět zvířat

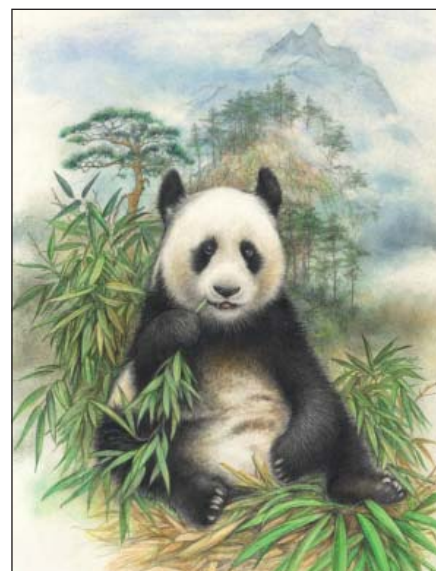
Někdy před 30 lety si redaktoři nakladatelství Albatros povšimli, že by děti vedle učebnic dějepisu a biologie potřebovaly knížku, která by do tradičního školního povědomí o pravěku vnesla něco nového, přímo ze současného výzkumu. Když jsem se o tom zmínil mezi přáteli, jednohlasně řekli „Pavel, určitě Pavel Dvorský!“ a někdo hned vytočil jeho telefonní číslo.

Po několika let jsme se scházeli v ateliéru, probírali podklady a diskutovali o nich, až vznikla kniha Archeologové na loveckých stezkách a v roce 1994 (po přechodných peripetiích s nedostatkem financí na knihy) přece jen vyšla. Když v ní s odstupem času listuji, zdá se mi, že to byl nejlepší produkt naší spolupráce, ať po stránce myšlenkové inovace (v té době ještě probíhal přerod od tradiční ikony otrhaného, rozčuchaného a polointeligenčního „pračlověka“ k anatomicky modernímu, praktickému a hrdému paleolitickému lovcovi), tak technicky (kniha měla velký formát a obrazy vyšly na svou dobu dobře).

Spolupráce pokračovala, počínaje vstupními obrazy k jednotlivým kapitolám knihy Čas lovců (1999) až po ilustrace v akademických knihách Předkové. Evoluce člověka (2014) a Dolní Věstonice-Pavlov (2016). Mimo to však obrazy Pavla Dvorského ozdoby obálky vysloveně odborných archeologických a antropologických knih, často v angličtině, protože i přísný vědec rád okem spočine na atraktivní kresbě.

Základní kvalitou obrazů Pavla Dvorského je věcná přesnost a jemná, detailní kresba. To už je dáno jeho specializací vědeckého ilustrátora a zdaléka se to netýká jenom archeologie a antropologie. Osobně mi však učarovala i jeho práce s prostorem a jakousi bílou „prázdnotou“, která to podstatné obklopuje a významově umocňuje. A pokud mluvíme o tak dávné minulosti, jakou si jen dovedeme představit, pak tato technika vyvolává silný pocit, že se tvary vynořují odněkud z hloubky času.

Jiří A. Svoboda

Ukázky z tvorby

Vás zve na besedy, které se konají v budově Pozemstav Brno, Masarykova 31 v zasedací místnosti ve 2. patře – na konci chodby.

**10. 9. 2019 v 17. 00 – Mgr. Jana Mla-
tečková.** Přednáška **Brno meziváleč-
né II** naváže na předchozí, zabývající se
nejvýznamnějšími představiteli brněn-
ského funkcionalismu, jako byl Bohu-
slav Fuchs, Ernest Wiesner nebo Jin-
dřich Kumpošt. Tentokrát se budeme
zabývat takovými osobnostmi, jako byl
Josef Polášek, Jan Víšek, Miloslav Kop-
řiva a další. Dotkneme se určitě i spe-
cifické skupiny brněnských židovských
architektů, opomenuti jistě nezůstanou
ani významní stavitelé. A bude-li čas,
vzpomeneme i největší mezník v mezi-
válečné architektuře Brna – Výstavu
soudobé kultury v roce 1928.

**24. 9. 2019 v 17. 00 – Mgr. Tomáš
Řepa, PhD.** Přednáška věnovaná pro-
blematice projevů ukrajinského naci-
onalismu v československých pováleč-
ných dějinách při příležitosti vydání
knihy **Banderovci**, která uvádí politic-
ké souvislosti tohoto fenoménu, koriguje
a pojmenovává stigmata dlou-
hodobého působení komunistické
propagandy a v neposlední řadě také
analyzuje stav bádání na toto téma.
Konkrétní životní osudy ukrajinských
nacionalistů, jejich údajných poma-
hačů a další mnohdy problematické
konsekvence jejich činnosti v prostoru

střední a východní Evropy, vše v podá-
ní autora knihy.

**8. 10. 2019 v 17. 00 – David Bohbot,
MBA. Vzrůstající vliv radikální-
ho islámu v Evropě.** Přednáška bude
zaměřena na možnost aplikace izraels-
ských zkušeností v boji proti terorismu
v prostředí České republiky. Boj mezi
Izraelci a Palestinci – jak to začalo. Co
nám hrozí z Evropy? Prevence tero-
rismu – jak se připravit na teroristické
útoky. Poučení z izraelských zkušeno-
stí a možnosti jejich uplatnění v pre-
venci terorismu v ČR.

**22. 10. 2019 v 17. 00 –
Prof. Ing. Peter Stanek, CSc. Geopo-
litické dimenze příštího vývoje svě-
ta.** Úloha USA, Číny a Ruska v pří-
štím geopolitickém uspořádání světa.
Je boj o suroviny základem příští geo-
politiky? Jaké jsou představy o vojens-
ko – strategickém charakteru příští-
ho válečného konfliktu? Může být glo-
bální ekologická krize rozbuškou pří-
štích změn? Čtvrtá průmyslová revolu-
ce a obzor příští společnosti.

**12. 11. 2019 v 17.00 – Mgr. Lukáš
Jelínek. Proč tahá současná levice
v ČR i EU za kratší konec provazu?**
„Co je za slabými volebními výsledky
sociálních demokratů a dalších levi-
cových proudů? Ztratily tradiční levi-
cové hodnoty na atraktivitě? Kam se
poděl levicový internacionalismus?
Jak uchovat, upravit a zatraktivnit pro-

gram demokratické levice? Má si soci-
ální demokracie zvykat na roli malé
strany? Kdo jsou partneři a kdo sou-
peři levice? Odkud se vzal odliv levi-
cových voličů k radikální pravici? Kde
v zahraničí hledat inspiraci?“

**26. 11. 2019 v 17.00 – PhDr. Jiří
Malínský. Počátky sovětizace Česko-
slovenska.** Po Teheránské konferenci
se stalo zjevným, že když ne celé, s urči-
tostí většina československého úze-
mí bude osvobozena Rudou armádou.
Šifrovanými zprávami Pikovy mise byl
Beneš poměrně zevrubně informován
o skutečných poměrech v ruské váleč-
né společnosti a známy byly i výsledky
neshod mezi Poláky a Stalinovým režim-
em. To byly hlavní motivy podpisu
rusko – československé smlouvy v pro-
sinci 1943 a paralelními rozhovory se
zástupci Gottwaldova vedení. Tyto dvě
základní linie závěrečného období se
střetávaly po celé období 1944 – 1948.

**10. 12. 2019 v 17.00 – PhDr. Karel
Plocek. Fenomén národa ve světle
srovnávací a hlubinné psychologie.**
Antropogeneze a etnogeneze, jejich
základní stadia. Rasa a národ. Jazyk
a národ. Archetypy a jejich význam pro
pochopení národních zvláštností. Jed-
notlivec a národ. Pozitivní a negativní
vlastnosti národa. Národ a nadnárod.
Kultivace národa jako jeden z hlavních
úkolů jeho kultury.

Jste i s přáteli srdečně zváni!

*Fotografiemi se rovněž
vracíme k posezení
na Střeláku.*

Tak to jste ještě neviděli!

Já se přiznám, že já jsem takový super betlém ještě neviděla, i když jsme toho za ta léta společného cestování viděli už hodně.

Jenom tak vzpomínám: Proboštův Třebechovický betlém, Krýzovy jesličky, Halouzkův Jiříkovský betlém v přírodním prostředí v životní velikosti a maličký hrací betlémek u Paulánů na Vranově.

Mechanický betlém v Horní Lidči z roku 2011 byl financován z prostředků Evropské unie, z evropského fondu regionálního rozvoje „Společně bez hranic, a protože ho financovala Evropská unie, musí jít o unikát.

Jde o betlém pyšníci se svou vlastní budovou, o ideu starosty Horní Lidče, pana Josefa Tkadlece a klíčového realizátora jeho myšlenky, jeho bratra Zdeňka, propojující betlémskou scénérii s filmovou projekcí. Celý tvůrčí tým čítal 50 osob, z toho 16 řezbářů z Valaška i Slovenska, kteří vytvořili 220 figur, z toho 65 pohyblivých, přes 100 staveb a scénu o rozloze 50 m² rozestavenou na ploše 170 m². Na výrobě filmového dokumentu se podílela hlavně partnerská obec

Dohřany ze slovenské strany hranice. Dílo vzniklo během dvou let. Více se dozvíte až na místě samém.

Horní Lideč se může chlubit i novým kostelem sv. Václava z první poloviny 90. let a spoustou tradičních lidových roubenek, lemovaných Bílými Karpatami, Javorníky a Vizovickou vrchovinou.

A když už budeme u těch Vizovic, tak se zastavíme ve sklářské dílně pana Jindřicha Obšíváče, abychom se podívali, jak se vyrábějí ty malé skleněné drobnůstky, kterými můžeme na Vánoce potěšit své blízké.

Po návštěvě sklárny bude volno pro individuální pochůzky po Vizovicích a oběd, každý podle své chuti a finančních možností. Možno nakoupit v čokoládovně, líkérce Jelínek a Štěpském dvoře, vždyt budou Vánoce.

Náklady na dopravu a vstupné do betléma jsou 320 Kč. Platba každé pondělí od 10.00 hodin do 13.00 hodin.

Zájezd se bude konat ve čtvrtek 7. listopadu 2019. Odjezd od Bohémy v 8.00 hodin.

Ing. Milena Leichmannová

Vycházky v listopadu a prosinci 2019

4. 11. – Řečkovice, konečná tramvaj č. 1 – vycházka přes Duhoová pole do Medlánků odchod 9:00 hod.
11. 11. – Štefánikova čtvrt, autobus č. 57 směr Útěchov rozcestí vycházka k Mufloní studánce a odjezd 8:54 hod.
18. 11. – Dělnický dům, autobus č. 55 Mariánské údolí, vycházka do Podolí a zpět odjezd 9:01 hod.
25. 11. – Bystrc, zastávka tram. č. 1 a 3 Přístaviště, vycházka k restauraci U Iva, dále směr Kníničky, Bystrc odchod 9:00 hod.
2. 12. – Dělnický dům, autobus č. 78, zast. Podbělová, vycházka Růženin lom, směr Maloměřice, na aut. č. 64 odjezd 9:01 hod.
9. 12. – Zastávka tramvaj Milosrdní bratří, vycházka lanová dráha, směr Pisárky, Anthrops odchod 9:00 hod.
16. 12. – Štefánikova čtvrt, autobus č. 57, vycházka z Útěchova lesem do Vranova a zpět odjezd 8:54 hod.
30. 12. – Bystrc, zastávka Přístaviště, vycházka kolem přehrady směr Rakovec, Rybářská bašta a zpět odchod 9:00 hod.

Věra Macková

Výbor MĚO Senioři ČR Brno
pořádá již

7. SPOLEČENSKÝ PLES

v sobotu 8. 2. 2020 od 17.00 hodin
v prostorách KD Rubín
Brno-Žabovřesky.

Cena vstupenky s místenkou
a přípitkem bude 200 Kč.

Prodej bude zahájen
od 6. 1. 2020 každé pondělí
a úterý od 9.00 do 13.00 hodin.

Vánoční koncert

Výbor národní kultury Brno a výbor
MĚO Senioři ČR Brno pořádají dne

18. 12. 2019 od 16 hodin

již osmý vánoční koncert.

K vánoční náladě přispějí,
jako každý rok, studenti JAMU
muzikálového herectví pod vedením
prof. Jarmily Krátké.

Koncert se bude konat
ve společenském sále
MČ Brno-střed, Dominikánská 2.

Jubilanti

**12. 11. 2019 se uskuteční setkání našich jubilantů
narozených v červenci až prosinci.**

Setkáme se s oslavenci, kteří se v tomto pololetí dožijí : 75, 80, 85 a více let.
Oslava se bude konat ve společenském sále MČ Brno-střed, Dominikánská 2
od 14:00 hodin. Oslavenci dostanou poštou osobní pozvánku.

PRÁVNÍ PORADNA

pro členy Svazu důchodců,
Běhounská 17

V říjnu, listopadu a prosinci
se bezplatná poradna
pro seniory uskuteční
od 10.00 do 13.00 hod.
v těchto termínech:

ŘÍJEN

15. 10. a 29. 10.

LISTOPAD

12. 11. a 26. 11.

PROSINEC

10. 12.

Brněnský senior - Senioři ČR, z.s., MĚO Brno, IČO 69706824

Adresa vydavatele: Běhounská 17, 602 00 Brno • Tel: 545 575 257, mail: svaz.duchodcu.brno@seznam.cz, webové stránky: www.duchodcibrno.cz • Editorka: Ing. Milena Leichmannová, další členové redakční rady - Libuše Gottwaldová, Bohumil Hlaváček, Mgr. Alena Kudličková, Mgr. Jana Čipáková, PhDr. Jana Vrabcová. • Redakční uzávěrka 15. 9. 2019, vyšlo 10. 10. 2019 • Uzávěrka dalšího čísla 15. 12. 2019

Za obsah zveřejněných materiálů odpovídá autor. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. • Reg. číslo MK ČR E 12164 • Tisk a sazba: Protis, spol. s r. o., Podolí 115; e-mail: protisso@volny.cz, www.protisso.cz